

ОСНОВНА ШКОЛА „ЈОВАН ЦВИЈИЋ“ БЕОГРАД
КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ВЛАДАЊА УЧЕНИКА
ОД ПРВОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

(предлог за усвајање и примену)

Критеријуми су сачињени на основу Правилника о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 10/2024), Закона о основама система образовања и васпитања, Правилника о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 10/2024), као и важећих општих аката ОШ „Јован Цвијић“: Правилника о понашању ученика, родитеља односно других законских заступника ученика и запослених (дел. бр. 18/7 од 26. 1. 2024) и Правилника о васпитно-дисциплинској и материјалној одговорности ученика (24. 4. 2024).

Сврха документа је уједначено, правично, развојно и доказима засновано праћење и оцењивање владања, уз уважавање узраста, индивидуалних околности, предузетих мера подршке и промене понашања ученика.

Општа правила оцењивања

- Владање се оцењује најмање два пута у току сваког полугодишта.
- У првом разреду владање се оцењује описно у току и на крају полугодишта; закључна описна оцена не утиче на општи успех.
- Од другог до осмог разреда владање се оцењује бројчано у току и на крају полугодишта: примерно (5), врло добро (4), добро (3), задовољавајуће (2), незадовољавајуће (1). Закључна оцена утиче на општи успех.
- Сагледава се понашање ученика у целини. Оцене из наставних предмета не утичу на оцену из владања.
- У обзир се узимају: однос према школским обавезама; правила понашања и мере безбедности; однос према ученицима и запосленима; прихватање одговорности и корекција понашања; однос према имовини и животној средини; редовност похађања наставе; изречене мере и њихови ефекти; ангажовање у ваннаставним, друштвено-корисним и хуманитарним активностима.
- Појединачна оцена не одређује се механички само према једном догађају, осим када пропис изричито везује појединачну оцену за број неоправданих часова или изречену меру.
- Закључну оцену, на образложени предлог одељењског старешине, утврђује одељењско веће.

Критеријуми за први разред – описно оцењивање

Описна оцена садржи процену односа према обавезама и понашања, као и конкретну васпитну препоруку. Примењују се следећи нивои:

Ниво / закључна оцена	Однос према обавезама	Понашање и однос према другима, имовини и окружењу	Пример васпитне препоруче
Примерно	У потпуности и правовремено извршава обавезе, поштује договоре и правила.	Представља позитиван пример; сарађује, уважава друге, чува имовину и окружење.	Наставити неговање самосталности, емпатије и одговорности.
Врло добро	Углавном извршава обавезе; повремено му је потребан подсетник.	Најчешће има коректан однос и коригује понашање након указивања.	Подстицати доследност у поштовању договора и самоконтролу.
Добро	Делимично извршава обавезе и потребни су чешћи подсетници.	Понекад се непримерено односи, али уз подршку прихвата одговорност и показује напредак.	Вежбати договорена правила и ненасилно решавање сукоба уз редовно праћење.
Задовољава јуће	Углавном не извршава обавезе без непосредне подршке.	Често има непримерен однос; корекција је непотпуна или краткотрајна.	Сачинити јасан план подршке са малим циљевима, појачањем пожељног понашања и сарадњом са родитељем.
Незадовоља вајуће	Не извршава обавезе и поред континуиране подршке.	Најчешће има непримерен однос, угрожава права или безбедност других и не показује довољну корекцију.	Интензивирати појачани васпитни рад, индивидуализовати подршку и укључити надлежни тим/службе по потреби.

Напомена: у првом разреду изречене мере, изостанци и ефекти појачаног васпитног рада улазе у целовиту описну процену; не уписује се бројчана оцена.

Критеријуми за други до осми разред – бројчано оцењивање

Оцена	Школске обавезе и правила	Односи, вредности и безбедност	Одговорност, имовина и окружење
Примерно (5)	Истиче се у потпуном и правовременом извршавању обавеза; поштује правила и мере безбедности.	Позитиван је пример; негује другарство, конструктивно решава сукобе, аргументује ставове уз уважавање осећања других; промовише толеранцију, хуманост и солидарност.	Одговорно се односи према себи и другима; поштује запослене; чува имовину; активно доприноси заштити животне средине.
Врло добро (4)	Углавном извршава обавезе и углавном поштује правила и мере безбедности.	Има коректан однос; прихвата правила другарства и конструктивног решавања сукоба; понекад недовољно води рачуна о осећањима других.	Преузима одговорност и коригује понашање после опомене или мере; коректно се односи према имовини и чува окружење.
Добро (3)	Повремено га треба опомињати на обавезе; делимично поштује правила и мере безбедности.	Потребни су повремени подсетници на коректан однос и конструктивно решавање сукоба; нема увек коректан однос према запосленима.	Прихвата одговорност и коригује се у појачаном васпитном раду, али понавља поступке; повремено је немаран према имовини и окружењу.
Задовољавајуће (2)	Учестало га треба опомињати; минимално поштује правила и мере безбедности.	Учестало крши правила коректног односа и другарства, уз углавном одсутну корекцију; не уважава запослене и осећања других.	Тешко прихвата одговорност и понавља понашања; не чува имовину и немаран је према окружењу.
Незадовољавајуће (1)	И поред опомена и појачаног васпитног рада не извршава обавезе; не поштује правила ни мере безбедности.	Учестало крши правила, угрожава или повређује права и осећања ученика и запослених; не показује корекцију.	Не прихвата одговорност после појачаног васпитног рада; деструктивно се односи према имовини и/или животној средини.

Неоправдани изостанци – обавезна појединачна оцена

На основу редовног праћења и обавештавања родитеља, ученик од другог до осмог разреда добија појединачну оцену из владања према следећој скали:

Број неоправданих часова у току школске године	Појединачна оцена из владања
0–7	Оцена се не снижава аутоматски само по основу броја изостанака; примењују се општи критеријуми.
8	Врло добро (4)
9–15	Добро (3)
16–25	Задовољавајуће (2)
26 и више	Незадовољавајуће (1)

Ове оцене су појединачне и улазе у закључну оцену. Ако је мера изречена управо због неоправданог изостајања, ученик се по истом основу не оцењује још једном и према мери. Евидентирани изостанци утврђују се као оправдани или неоправдани одмах, а најкасније у року од осам радних дана од повратка ученика на наставу.

Појачани васпитни рад започиње када ученик неоправдано изостане пет часова. Више од 25 часова у току школске године, од чега више од 15 након писменог обавештавања родитеља од стране школе, представља тежу повреду обавезе ученика, у складу са законом и школским актом.

Васпитне и васпитно-дисциплинске мере

Изречена мера	Појединачна оцена
Опомена одељењског старешине	Не снижава се аутоматски; понашање се вреднује према општим критеријумима.
Укор одељењског старешине	Врло добро (4)
Укор одељењског већа	Добро (3)
Укор директора	Задовољавајуће (2)
Укор наставничког већа	Незадовољавајуће (1)

Оцена дата на основу мере је појединачна оцена, а не нужно коначна закључна оцена. Ефекти мере и појачаног васпитног рада обавезно се узимају у обзир при закључивању. Када ученик покаже позитивну промену, прихвати одговорност и коригује понашање, оцена се може поправити најкасније на крају полугодишта, на образложени предлог одељењског старешине.

Примена школских правила понашања

Повреде утврђене школским актима вреднују се у оквиру одговарајућег елемента, према учесталости, тежини, последицама, узрасту ученика, претходно предузетим активностима и оствареној корекцији:

Елемент праћења	Примери из школских аката
Редовност и школске обавезе	Неоправдани изостанци и кашњења; ометање часа; неизвршавање обавеза; необавештавање родитеља; непоштовање одлука школе.
Правила и безбедност	Непоштовање правила у учионици, ходнику, кабинетима и сали; недозвољена употреба телефона/паметног сата; пушење и електронске цигарете; опасно понашање.
Однос према другима	Псовање, добацивање, злонамерно етикетирање, недолично понашање, насиље, дискриминација, вређање угледа, части или достојанства.
Одговорност и корекција	Однос према указивању, опомени и мери; учешће и напредак у појачаном васпитном раду; преузимање одговорности и ресторативно поступање.
Имовина и окружење	Оштећење школске или туђе имовине, шарање, крађа/уништење; однос према чистоћи и животној средини.
Култура понашања	Понављано непоштовање правила облачења и личне хигијене, конзумирање хране на часу и друга правила утврђена школским актом.

Једна белешка или изоловани лакши пропуст, без процене контекста и без претходног педагошког деловања, не сме сам по себи бити механички претворен у закључну оцену. Код сумње на тежу повреду или повреду забране поступа се по прописаном поступку и не прејудуира се одговорност ученика.

Појачани васпитни и друштвено-користан рад

- План појачаног васпитног рада садржи опис проблема, циљеве, активности, носиоце, динамику, начин праћења и показатеље промене.
- Друштвено-користан/хуманитарни рад је васпитна и ресторативна активност, не казна; мора бити узрасно и здравствено примерен, безбедан, достојанствен и смислено повезан са учињеном повредом.
- Прате се: редовност учешћа, сарадња, разумевање последица, преузимање одговорности, надокнада/отклањање штете када је могуће, однос према другима и одрживост промене.
- Активности у оквиру појачаног васпитног рада трају 30–60 минута, до четири пута недељно током највише четири недеље, у складу са индивидуалним планом.

- Ефекти рада евидентирају се и узимају у обзир приликом сваке наредне појединачне и закључне оцене.

Утврђивање закључне оцене

- Утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу свих појединачних оцена уписаних од почетка школске године. Полугодишња закључна оцена не улази у аритметичку средину на крају године.
- Не може бити већа од највеће појединачне оцене у дневнику.
- По правилу не може бити нижа од: 5 за средину најмање 4,50; 4 за 3,50–4,49; 3 за 2,50–3,49; 2 за 1,50–2,49; 1 за средину испод 1,50.
- **Ако је дошло до позитивних промена, закључна оцена може бити већа од аритметичке средине;**
- **Уколико је дошло до негативних промена, може бити и мања од аритметичке средине појединачних оцена. Предлог мора бити образложен доказима о промени.**
- Ако одељењско веће не прихвати образложени предлог одељењског старешине, нову оцену утврђује јавним гласањем већине присутних чланова; одлука се образлаже у записнику.

Документација и докази

За образложење појединачне и закључне оцене користе се: белешке у дневнику и педагошкој документацији; подаци о изостанцима и обавештавању родитеља; службене белешке и записници; изречене мере; план и извештај појачаног васпитног рада; извештај тима; подаци о друштвено-корисном раду; запажања више наставника; изјашњење ученика; показатељи позитивне или негативне промене. Белешке треба да описују чињенице и понашање, а не етикете или претпоставке о личности ученика.

Обавештавање ученика и родитеља

На почетку школске године ученици и родитељи обавештавају се о критеријумима, начину, поступку и динамици оцењивања владања. Одељењски старешина родитеља благовремено обавештава најмање четири пута годишње, обавезно и о редовности похађања наставе и изреченим мерама. Свака оцена саопштава се ученику уз кратко образложење и конкретну препоруку за напредовање

Ови критеријуми примењују се јединствено у свим разредима, уз развојно прилагођавање очекивања узрасту ученика.